

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:	
Az állattenyésztés veszedelme. II. Pál Miklós.	29
Első segély az állatok betegségeinél. IV. J.	29
A legelő állatok trágyája. Lőfi Endre.	30
Kisebbszakközlemények	
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —ő.	31
Külföldi lapokból. É.	31
Könyvismertetés. É. E.	32
Egyleti élet:	
Meghívók	32
Vegyes közlemények	
Közgazdaság, üzlet, forgalom	33
Szerkesztői üzenetek	33
Hirdetések	

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir.

udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Az állattenyésztés veszedelme.

II.

E betegségek közül veszedelmesebb a két, előbbi a ragadós tüdőgyulladás és a gümőkór. Míg a ragadós tüdőlob kiizzásában teljes intézkedést látunk, a más hasonló, sőt vég-elemében még sokkal veszedelmesebb gümőkór terjedését nálunk mi sem gátolja, sőt mi nagyobb gondatlanság, magunk terjesztjük azt mesterséges uton tova, pedig ez ragályozó voltánál az emberekre is károsan átragadva, beláthatatlan a veszély, a mi ebből egy országra hármlik. Így azután csak rajta és a tüdőbajosok sanatoriumát tessék országszerte építeni, hisz van forrás, honnan ez a baj tova terjedjen.

Maga a kormány ez ügyben édes keveset tett eddig, de a semminél is kevesebbet tett a gazdaközönség és a közigazgatás ellenőrző közege, s minő végtelen csoda, ha e bajtól senki szabadulni okosan és észszerűen nem akar. Pedig a veszedelem nem kicsinylendő, s országos érdek parancsolja, hogy azon mielőbb segítve legyen. Jellemző esetek bőven találhatóak, országszerte láthatni, ime néhány eklatáns példa.

Délmagyarország egyik nagyobb városában a tavaszi vásáron 100 darabon felül árverés utján adtak el simmenthali és angelni fejős teheneket, borjakkal együtt. A falkába voltak bivalok is, melyek Erdélyből lettek hozatva. A vevő közönség remekül fizette ez állatokat. Az egész tehénállomány, borjuk és bivalyok is egytől-egyig teljesen telve voltak tuberkulózissal. S no, és ez állatok hány faluba lettek széthurcolva?

Az őszi vásáron még nagyobb visszatekintést szülő állapotot lehetett látni: Egy uradalom „fajtiszta” pinzgau tehenészetének maradványait árulták — második kézből — 1 darab 10 hónapos bikát, 5 drb 9 hónapos üszőt, 1 drb 6 éves tehenet 2 hetes borjával, az egész kis collectió, teljesen jó állapotba el kelt, a 8 drb. átlag 300 frtért. Az egész tele volt tuberkulózissal!! E vásáron árultak 15—20 drbból álló falkákban fajtiszta állatokat, potom s igazán nevétséges ár mellett! S téved ki azt hiszi, hogy kapva nem kaptak rajta, sőt egytől-egyig elkelt, s még községek részére is vetek tenyészvikát ily helyről! . . .

Már most mi következik ebből? Az a tudatlan vevő, ki az ily raffineriának még minden ágában nem jártas, látva a tetszetős színű állatot, kapva kap rajta, azt hiszi, ha olcsón vette, ternót csinált, haza viszi, viszi vele együtt a ragályt is. S hány helyen van ez így az ország területén? s kérdem, jól van-e így? . . .

A próbaoltások országszerte folyamatban vannak, minő eredménnyel, s minő érdekből,

azt ma még nem igen látjuk nyilvánulni. — Legtöbb ily nemű dolog, merem állítani, kárba veszett fáradság, problematicus kísérletezés, pénz és idő pazarlása mindaddig, míg kellő szigorral, teljes szakértelemmel nem hajtják azt végre. Egy gazdaságban történt kísérletezés adatait említem fel, hol be lett oltva 203 darab állat. A hőfokok után itélve reagált 13 darab! Pedig több mint bizonyos, miként 50% teljesen előrehaladt beteg volt!

Végtelen könnyelmű eljárás az is, hol a baj constatálva lett, a beteg állatokat hajtják vásárra, így vándorol azután a betegség mindig tova s inficiálja az egészséges területet is!

Mennyire veszedelmes a baj, ime egy példa rá. Egy uradalom vett Erdélyből teljesen egészséges helyről 30 darab erdélyi tehenet és borjut. Az állatokat elkülönítve tartotta, külön istállóba, de nem vigyázott kellően, mert az itatásnál egy vályuból ittak, s ma az egész állomány beteg, megkapta a bajt a többitől.

A száj- és körömfájás elég nagy baj, de korántsem oly veszedelmes, mint a gümőkór, s midőn e baj fellép, rögtön kész a zárlat. És a tuberkulózis nem elég veszedelmes, nem eléggé ragályozó, nem eléggé félelmes, hogy folytonos terjedésének határa szabassék!

Az országban az állategészségügy szervezése új irányt vett, s ha ezt is programjába iktatná, hasznos dolgot művelne. De itt vannak az állattenyésztési felügyelők, kikre szintén e téren szép munka vár! Ezeknek együttes működése azután hasznosan érvényesülhetne a kivitel munkájában. Lehet-e, van-e mód erre, felesleges is említenem. Erős akarattal mindent lehet tenni, s nem mi vagyunk a hivatottak a módokat és teendőket megmutatni, hanem azok, kiket hivatásuk erre a tere utal!

Erdélynek állattenyésztésében rengeteg vagyona fekszik, egy kis országrész népének jóléte, megélhetése ez ágazatban van előírva, ezt kell fejleszteni, ezt kell emelni és tökélyre vinni, mert az anyagi megerősödésnek hatalmas tényezői ebből várhatóak, s épp e szempontból jól vigyázzon a gazdaközönség, vigyázzon minden egyes ember és az intéző körök is, nehogy e veszedelmes betegség befészkelje oda is magát. Pál Miklós.

Első segély az állatok betegségeinél.

IV.

Már a daganatok megbeszélésénél láttuk, hogy minden erőművi hatás, mely a test szöveteinek ellenállását legyőzi, az épréseket bizonyos fokban zuzza, lazítja, esetleg pedig szétválasztja.

Sárga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő
ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfűtésre kedvező feltételek mellett

SÁRGA GERGELY fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyrészt közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi időnyre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi színtartó mosó kelmék, új zefír, kreton és batist. Keztyűk, harisnyák, Nap- és esőernyők.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölköttek.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám.

(120.)

Az ilyen módon megsértett részek aztán alakjokat megváltoztatják, táplálkozásuk és működésük zavart lesz s mindaddig, míg a megváltozott működések és viszonyok a rendes állapothoz vissza nem térnek, betegséggel vagy ennek következményeivel lesz dolgunk.

Az állatok testéni előforduló sebek szintén ilyen erőművi behatások folytán keletkeznek, csak hogy itt a hatóeszköz minősége és a behatás foka a szövetek szétválását, szétszakadását eredményezi. Mindamellett, ha sebekről szólunk, nem kell mindjárt valami mély, tátongó sebre gondolnunk, mert ezzel a szóval csak azt az állapotot jelezzük, mikor a test szövetének vagy szöveteinek folytonossága megszakittatik. Természetesen ezek a sérülések is különböző fokúak szoktak lenni.

A sebeket tehát hasonlóan a daganatokhoz, szintén különböző csoportokra osztjuk.

Találkozunk egyszerű-, összetett- és bonyolított sebekkel.

Egyszerűnek mondjuk a sebet, ha a szöveteknek csak egy rétege, pl. a bőr vagy a nyálkahártya választott szét; összetett lesz a seb akkor, ha a szövetek több rétege — pl. a bőr-, a bőr- és izom kötőszövet-, izompólya vagy maga az izom is szétválasztott; bonyolítottakkor mondjuk a sebzést, ha keletkezése alkalmával más távol eső részek is szenvedésbe vonatnak, pl. ha a koponya sérülésénél agyarázkódás, a mellkas átható sebénél légmell stb. keletkezik.

Ekkor a beosztás magába foglalja ugyan az összes sebzéseket, de azok közelebbi meghatározásához nem nyújt elegendő támpontot. Beosztják tehát még a sebeket ezen kívül két főcsoportra, melyből aztán keletkezésük körülményeire is következtethetünk. E szerint vannak zuzott és nem zuzott sebek. A zuzott sebekhez soroljuk azokat, melyeknél a szövetek a szétválasztás alkalmával roncsolódnak. Ilyenek a szakított, harapott, lőtt, horzsoltt és tompa eszközzel ejtett sebek. Nem zuzott a seb akkor, ha éles vagy hegyes eszközzel gyors és erős behatás útján ejtetik, minélfogva az ilyen sérüléseket egyszerűen metszett, vágott vagy szúrt sebnak nevezvük.

A szakított sebek többnyire mélyek és lebenyeselek, széleik czaftatosak, alapjuk roncsolt és egyenetlen. A harapott sebek felületesebbek, de alapjuk ezeknek is zuzódott és roncsolt. A lőtt sebek már kerekded alakjukról is könnyen felismerhetők, de e mellett még roncsoltak is. A metszett sebek rendszerint hosszukások, széleik simák s alapjuk tiszta. Ilyenek a vágott sebek is, míg a szúrt sebek alakjukra nézve hasonlíthatnak ugyan a lőtt sebekhez is, de mivel ezek alakja a szúrást előidéző eszközhöz idomul, lehetnek laposak, három vagy négy szögletesek, miután azonban széleik tiszták, azaz nem roncsoltak, a metszett vagy vágott sebeknél főképen az által különböznek, hogy mélységük sokkal nagyobb, mint haránt méretük, míg az utóbbiaknál a haránt méretek lesznek jóval nagyobbak a mélységüknél.

Lehetnek aztán még a sebek felületeselek, behatók és áthatók. Behatónak mondjuk a sértést akkor, ha valamely szerv szöveteinek több rétegébe mélyed; áthatónak pedig akkor, ha a sértett szervet egész terjedelmében átjárja; pl. a mellkas falát, a végtag izmait, a nyakat stb.

Jellemző még a zuzott és nem zuzott

sebekre, hogy az előbbieknél kisebb foku vérzést fogunk találni, miután a roncsolódás folytán a véredények szöveti törmelékkel eltömnek és így csak csekély vérzés keletkezik.

Az így csoportosított sebeket néha a sértett szövetek; máskor pedig az előfordulási hely szerint nevezzük. Így sokszor hallhatunk bőr-, izom-, in- és csontsebekről, melyek aztán az előfordulási hely szerint is jeleztenek. E szerint szólhatunk pl. a fejen előforduló sebekről még közelebbi meghatározással is. A fülek, a szemek, a pofák, az ajkak, az orrczimpák stb. sebzéseiről; a nyakon, törzsen, faron és végtagokon szintén ilyen részletezéssel jelezhetjük a sebeket az egyes testtájak szerint.

Végül pedig méltathatjuk a sebeket súlyosságuk szerint is.

Könnyűnek mondhatjuk a sértést, ha orvosi beavatkozás nélkül is meggyógyul; súlyosnak ha csak orvosi kezelés mellett gyógyul és halálosnak, ha csak bizonyos eshetőségek mellett gyógyul az állat és feltétlenül halálosnak, ha olyan szervek lettek megsérítve, melyek életfentartó működést végeznek, pl. tüdő, szív, agy stb. stb.

Az elmondottakat összevonva láthatjuk, hogy a sebek az állati test minden részén előfordulhatnak. Számuk és súlyosságuk változhat s ha a sebzéseknél a gyógyulás esélyeit előre kell latolgatnunk, a beteg állat korára, tápláltságára, valamint a sebzés helyére is tekintettel kell lennünk.

Ezek mellett azonban nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a beteg ápolására milyen figyelmet fordíthatunk, mert a sebbezelés mai haladott állapota mellett kevés ügyességgel és lelkiismeretes gondossággal olyan sebeket is meggyógyíthatunk, melyekhez régebben a siker reményével hozzá sem fogtunk volna.

A legelő állatok trágyája.

Ma, midőn minden gazda lázas törekvéssel igyekszik fokozni termésé mennyiségét és minőségét s midőn már istálló trágyával nem győzzük visszaadni a földnek azt, a mit tőle el veszünk, sőt a műtrágyákkal sem, abban a menyiségben, hogy tanácsom nem fog üres fülekre találni, felemlitem a gazdálkodásnak, mondhatom egy országszerte szokásos mulasztását.

Mielőtt rátérnénk, a sokak által hangoztatott, megirt és minden gazda által tapasztalt gazdasági főkéllékről, a trágyáról röviden megjegyzek annyit, hogy trágya nélkül eredményesen gazdálkodni nem lehet és azt, hogy nincs az a gazdaság ma, mely annyi trágyát előállítani tudna, mennyi a kihasználást földjében ellensúlyozná. De, mert minden gazdaság, hol állattartás is van, éppen két annyi trágyát állíthatna elő, mint a mennyit jelenben termel, éppen erre nézve vagyok bátor gazdatársaimnak tanácsos szolgálni, melyet hol egy, hol más formában, de minden gazda megtehet, ha akar.

Ezen tanácsom az, hogy a legeltetési időny alatti trágyát fel kell fogni, össze kell gyűjteni.

A mint tényleg áll a dolog, rendes körülmények között minden gazdaság (székelyesen) lógó marhái 5 hónapon keresztül vannak

istállón, de 7 hónapig künn a legelőn és ez idő alatt meg van a pásztornak a maga delelője és fektetője. Rendszeren egy kút vagy víz mellett ugyanazon egy helyen delettet egész nyáron s jobban mondva évről-évre ugyanazon egy helyet trágyázza. Megvan a rendes háló helye egy széltől védett gödör, vagy oldal, hol miután állandóan évről-érve ugyanazon egy helyen hálattja a csordát s így az a sok elhullott trágya eltaposódik, elvész és még fű se nő helyén.

Némely, helyen, de ritkán megteszik ugyan, hogy egy aklot építenek háló helyül, hová bezárlják a csordát éjjelre, de se nem aljaznak, hogy trágya gyűljön, sem az elhullott trágyát össze nem gyűjtik belőle, hanem ott hagyják, míg feneketlen sár lesz belőle s így se trágya nem gyűl, se marhája nem mer lefeküdni benne.

Mindenki megteheti azt, hogy ha legeelője közel van, haza járassa csordáját és földött helyen jó bővön bealjazva hálassa, vagy ha messzi van a legelőn csináljon kevés költséggel néhány oszlopra, szalmával földve egy félszert, hová mindennap polyvát, töreket, szalmát vitethet s így azon kívül, hogy marhái védve vannak az idő viszontagságaitól, nagyon sok trágyát is felfog és gyűjt. Mert tudni való, hogy nyáron több az ürüléke az állatnak a zöldségtől, mint télen a száraz takarmánytól, azon kívül higabb és több aljat képes trágyává átalakítani, mint télen.

Tapasztalat után állíthatom, hogy így felfogva a nyári trágyát, bő aljazással minden 6 darab marha után nyerünk egy hold földre való trágyát csak a legeltetés ideje alatt, s ha teletés alatt szintén ennyit. Így megkészserezzük trágyamennyiségünket s 3 darab marha trágyáz minden évben egy hold földet s e mellett jobban értékesítjük a sok szalma, törek, polyva-hulladékot, mintha, — a mit sokan tesznek elszórjuk — szárazon a földön és alá szántjuk egérfészkeknek.

Vajha tanácsom minél több helyen követtetének ott, a hol csak lehetséges, habár áldozattal is, mert némely helyen igaz, hogy messze van a legelő s nehéz az alomnak oda és a trágyának visszazállítására, de költség és fáradság nélkül semmit sem adnak ma s az is visszafizetné kétszeresen azt a kis fáradságot és áldozatot abban, hogy több trágya lenne rendelkezésünkre, mi által földünket jobb erőben tartva több és jobb gabonánk terem. Csak akarni kell s az pedig könnyű dolog.

Lófi Endre.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

A jó fejés szabályai: 1. *A tehénnel való gyöngéd bánásmód a fejésnél.* Miután a tőgy tejkiválasztása az idegrendszerrel összefügg, mindenféle lárma, a tehén ütlegelése, rugdosása, a tőgy haszontalan rángatása, a tehén ok nélkül való izgatása nemcsak azt okozza, hogy kevesebb és zsirban szegényebb tejet ad, de azt is, hogy a tehén visszatartja a tejet s ez szokásává lesz.

2. *Teljes kifejés,* amit már azért is követni kell, mert e legutóbb kifejt tejet a legzsirosabb; de meg a teljes kifejéssel izgatva lesznek a tejmirigyek és a tőgy gyuladása meg van ezzel akadályozva.

3. *Tisztaság a fejésnél,* mert tartós és hibátlan tejet és termékeket csak így lehet

A Zalathnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet.” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gazdasági szakirodalmi pályázat.

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége — a gazdasági szakirodalom fejlesztése céljából — a következő pályadíjakat tűzi ki:

1. *Gyakorlati irányú és tárgyi cikkek*re, melyeknek tárgya a mező- és kertgazdaság, gyümölcsészet, állattenyésztés, baromfitenyésztés, méhészet, vagy bármely más gazdasági ágból szabadon és tetszés szerint választható:

- 1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
- 2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

2. *Gazdaságok és uradalmak ismertetésére* (terület, fekvés, talaj, kezelési és gazdálkodási rendszer, állattenyésztési irány, takarmányozás, trágyázás, termés eredmények, értékesítés, tisztajövedelem stb.):

- 1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
- 2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

3. *Trágyázási, trágyakezelési és műtrágyázási eljárások és kísérletek leírására*, különös tekintettel az istállótrágyára és a szuperfoszfátra:

- 1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
- 2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

4. *Mezőgazdasági termények (bármely termelési ág) értékesítéséről irandó gyakorlatias cikkek*re:

- 1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
- 2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

Pályázati feltételek.

A pályaművek beküldésének határideje az 1. és 4. alattiakra: mostantól kezdve 1900. év szeptember hó végéig; a 2. és 3. alattiakra: 1900. február hó végéig.

Terjedelem: az 1., 3. és 4. alattiaknál rendes ív írópapir nagyságban írott 2 oldaltól legfennebb 15 oldalig, a 2. alattiaknál: 5 oldaltól 25-ig mehet.

A beküldő neve a cikk alá odaírható vagy — tetszés szerint — álnév és jelíges levélke is használható. Mindenesetre kijelentendő azonban a kísérő levélben hogy a mű pályamunka.

Minden közölhető munka a lapban ki fog adni.

A bírálatot az Erdélyi Gazdának erre külön felkérendő 50 legrégibb előfizetője fogja annak idején — a nekik küldendő kérdőpontok útján — szavazattöbbséggel megejteni.

A kitűzött első díjak, a 2. alattiak kivételével, csak abszolút becsü munkálatok beküldőinek adatnak ki. A második díjak — legalább öt közölhető pályamunka beérkezése esetén — a viszonylag legértékesebb mű írójának is kiadatnak. A 2. alattiak közül, ha legalább öt mű közölhető leendő — az első díj a viszonylag legjobbnak is ki fog adni.

A szerkesztőség a közölt és arra érdemes pályaművekért a szabály és kulcs szerinti írói tiszteletdíjat külön kiutalja.

Kolozsvártt, 1899. november hó 5-én.

Az „Erdélyi Gazda” Szerkesztősége.

— A telepítési ankét Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elnöklése mellett f.

hó 18-tól 24-ig tartott s a magas színvonalu tanácskozás folyamán sok szép beszéd hangzott el és sok érdekes eszmét vetettek föl. Mikor majd a tanácskozás eredménye össze lesz gyűjtve, bővebben fogunk foglalkozni annak anyagával.

— Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” által — a Földmívelésügyi m. kir. Miniszter erkölcsi és anyagi segélyével — tartandó 1900-iki ingyenes népszerű téli gazdasági előadások kolozsvármegyei II. sorozatának jövő heti sorrendje: I. Kolozs. Január 31-én, szerdán d. e. 1/2 11—1/2 1 óráig: Ferenczy Dezső: Termékeink értékesítéséről. Éber Ernő s. szerkesztő: Növények állatok tartásáról. II. Választ. Január 28-án, vasárnap d. e. 9—11 óráig: Szecsey István tanár: A kisgazdaságok berendezése. Ritter Gusztáv főkertész: Gyümölcsfatenyésztésről. III. Bonczkida. Január 28-án, vasárnap d. u. 2—4 óráig: Szecsey István tanár: Kisgazdaságok berendezéséről. Ritter Gusztáv főkertész: Gyümölcsértékesítésről. IV. Nagy-Sármás. Január 30-án, kedden d. e. 9—11 óráig: Szász István felügyelő: Állattenyésztésről Albisi Béla gazdaszt: Takarmányozásról. V. Pusztá-Kamarás. Január 29-én, hétfőn d. u. 4—6 óráig: Szász István állatteny. felügyelő: Állattenyésztésről. Péterffy Károly ev. ref. lelkész: Méhészetről. Az előadások mindenkor az iskola termében tartatnak meg s minden alkalommal különféle hasznos gazdasági könyvek és füzetek ingyen fognak kiosztatni a hallgatóság között.

— Az egy forintosok alkonya. Az újévvvel kivonták a forgalomból a krajczáros rézpénzt, most a sor az egy forintos ezüstpénzre kerül, kivonják a forgalomból. Már mutatkozik a súlyos ezüstpénzek pusztulásának az előjele egy a minap kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet formájában. Ez elrendeli, hogy a felesleges ezüst forintosok az Osztrák-Magyar Bank budapesti intézetéhez küldendők be. Jó lesz tehát ezeken alkalomadtán tulajdonosoknak emlékezni, hogy a forintosok megőrzésére idejekorán gondoskodjék ilyenről.

— Czukortermelés. A francia, német, osztrák és magyar cukorgyárosok egybehangzó véleménye szerint a folyó évben a cukorprodukció jelentékenyebb lesz, mint a múlt évben, már azon oknál fogva is, mert Európa cukorrépa-terméshozama 12—13 százalékkal nagyobb volt de végül, mert igen sok helyen a cukorrépa jobban polarizált, mint 1898—1899-ben. A nagyobb produkció következtében a cukorgyárak száma is szaporodott, úgy, hogy bizvást feltehető, hogy a cukortermelés legalább is 10 százalékkal fog növekedni. Az európai irányadó államokban a cukorgyárak száma 1377, a melyek részére rendelkezésére állott 396·7 millió mmáza cukorrépa. Ennek jelentékeny részét már föl is dolgozták a gyárak, s a még hátralevő rész szintén rövid idő alatt üzem alá jő. A legtöbb répa ezuttal is Németországban termett: 123·76 millió métermáza, Ausztria és Magyarországon 84·84 millió métermáza, Franciaországban 72·88 millió, Oroszországban 72 53 millió, Belgiumban 19 80 millió, Hollandiában 13 5 és a többi államokban 9·83 millió métermáza. Az üzembben levő gyárak száma legtöbb Németországban 399, Franciaországban 340, Belgiumban 109, Hollandiában 31, Ausztria és Magyarországon 213, Oroszországban 269 és más államokban 23.

— Lóhere- és luczernamag tisztításra ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Áruraktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvár, vasut mellett.) Díjak mérsékeltek. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombosítás! (2.)

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— Tarifakedvezmény a magyar vasiparnak. A Kaláni vasipar r.t és az Osztrák-Magyar államvasut resiczai vasművei a keresk. minisztert megkérték, hogy, tekintettel a rossz

üzletmenetre, további tarifakedvezményeket engedélyezzen. A miniszter a kérelmet teljesítette és elrendelte, hogy a nevezett gyárak által a külföldre és Ausztriába feladott nyersvasat a Máv. önköltségen szállítsa.

— A budapesti malmok helyzetére vonatkozólag azt a hírt veszszük, hogy e héten már minden malom dolgozott. S miután a lisztkészletek jelentékenyen lepadtak, a kereslet pedig ennek folytán élénk, az üzemi redukció kérdése egyelőre teljesen leszorult a napirendről.

— Drágul a posztó. Első sorban a gyapju drágult meg oly nagy mértékben, hogy 1872 óta az árak ily magasságot nem értek el. A londoni gyapjuvásár, a mely az egész világ gyapjuárait irányítja, nagy áremelkedéseket tüntet fel. A gyapjukelmék és gyapotárak szintén felszökkent. A gyapju árának emelkedése ránk nézve csak előny volna, csak az a baj, hogy a mi gyapjunkból külföldön készült posztót is drágábban kell megfizetnünk s így a többlet újra csak kivándorol.

— Németország korpakereslete a budapesti piacon e héten feltűnően nagy volt; úgy vagyunk értesülve, hogy a németországi készletek minimálisak.

1900. jan. 25.

— Időjárás. Az esőzés tegnap az ország keleti felében is megszűnt, de ma éjjel és reggel a Dunántul és a tengerparton újra kezdett esni.

A hőmérséklet általában néhány fokkal emelkedett és az éjjel is csak szorványosan volt a fagy pont alatt.

Yóslat: Enyhé, borús és többnyire esős idő várható.

Hőmérséklet: Ó-Gyalla 1·7, Budapest 1·8, Zágráb 5·4, Kolozsvár 2·1.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készáruüzlet.

1900. jan. 25.

Kész búzában az irányzat változatlan volt. Elkelt 15,000 mm. buza változatlan áron.

A készáru üzlet hivatalos árjegyzései szerint:

Buza	50 kilogramm ára.	K.-tól	7·40—8·15	K.-ig.
Rozs	50	"	6·20—6·30	"
Árpa	50	"	5·45—5·70	"
Zab	50	"	5·35—5·45	"
Tengeri	50	"	4·60—4·85	"
Repcze	50	"	11·50—12·50	"

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (január 18-iki) hetivásáron a következő árakat jegyeztük föl.

Buza	métermázsként	K.-tól	12·20—12·85	K.-ig.
Rozs	"	"	9·40—10·15	"
Zab	"	"	7·10—07·90	"
Árpa	"	"	8·90—11·—	"
Kukoricza	"	"	4·40—04·60	"

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B.-nak. 1. Hogy a magyar társadalom hovatovább mind kevésbé lelkesedik és áldoz, azt mi is sajnálattal észleljük. Lehet, hogy alkalmilag — itt, vagy más helyen — majd foglalkozni fogunk az okokkal, melyeknek e közöny a folyamánya. — 2. Persze, persze, a ki tud és akar is jól olvasni, az nem fog olyan ferditéseket megkísérteni. Az illető cikkünkben mi azt a módot csak, mint egy példát hoztuk fel s távolról sem, mint egyelent. Az a kísérleti kísérlet különben épen nem ütött be. Hogy valaki komoly helyen a nadrággombjait is felajánlotta e célra, azzal az illető csak saját komolyságának, komoly számbavehetőségének fokát mutatta be.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNFFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

HIRDETÉSEK.

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Újvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4.)

Sz. 573—899.

Haszonbéri hirdetmény.

Az erdélyi róm. kath. Status kolozs-monostori uradalmához tartozó Bogártelke község határán levő 330 katasztrális holdnyi földbirtok a hozzátartozó lak- és gazdasági épületekkel, s lisztelő malommal együtt, a jelenlegi haszonbérlet lemondása folytán, **1900. év márczius hó 1-től kezdve 1903. év február hó 28-ig**, a jelenleg érvényben levő haszonbéri szerződésben részletezett feltételek mellett, írásbeli versenytárgyalás útján **haszonbérbe adatik.**

Alapul vétetik a jelenlegi 4800 korona évi haszonbér.

Az erre vonatkozó ajánlatok 1900. január hó 31-ig a megígért évi haszonbéri összeg 10%-nak bántópenzül csatolása mellett, — határozottan kifejezve azt, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket ismeri és elfogadja, az uradalmi intéző gondnoksághoz Kolozsvárt, monostori kerület, fő-utca 16. sz. nyújtandók be. Ugyanott lehet megtekinteni, vagy lemásolni a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket is.

A uradalmi intéző gondnokság.

Kolozsvárt, 1900. január hó 14-én.

Nagy Dezső, s. k.
intéző gondnok.

Rafain Jakab, s. k.
ellenőr. (256.)

Elemi Biztosító Részvénytársaság.

Teljesen befizetett részvénytőke 4.000.000 korona.

Kolozsvár, 1900. január hó.

Van szerencsém t. Cz. b. tudomására hogy az

Elemi Biztosító Részvénytársaság

kolozsvári vezérképviselőségét átvettem, s intézetem számára tűzbiztosítási ajánlatokat épületekre, ingóságokra, áruraktár, termény és takarmánykészletekre stb., valamint gyári és átalány-biztosításokra vonatkozólag elintézés céljából elfogadok.

Midőn egyszersmind b. tudomására hozom, hogy az általam képviselt intézet más biztosító vállalattal szemben kötelezettségben nem áll (nincs kartelben), kérem, hogy szíveskedjék b. bizalmával megtisztelni, a mit legelőnyösebb feltételekkel és méltányos eljárással mindenkor kiérdemelni iparkodom.

Kiváló tisztelettel

az Elemi Biztosító Részv. Társaság kolozsvári vezérképviselősege:

Ferenczy Dezső

Jókai-utca 4. sz., Ferenczi-ház.

(254.)

Vidéki ügynökök a legelőnyösebb feltételekkel felvétetnek.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege útján Kolozsvártt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százaléknál,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönökét földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os nyereségykötvények.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8—10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaal és Molnár.

— Kifünetve az ezredéves országos kiállításon. —

RIMOCZY FERENCZ

butor- és épület-asztalos,

Kolozsvárt, Szép-utca 1. szám.

Elvállal mindennemű stílus butor-készítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.

(221.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos áron felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos áron.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

jutányos áron, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás!

(163.)

elérni, mert épen a fejésnél történhetik legkönnyebben a tej bakteriumok által való fertőzése. Ezért megmosandó fejés előtt a tehén tőgye és a fejő keze, valamint az összes tejes edények alaposan megtisztítandók.

4. *A tejnek az istállóból mihamarabb való eltávolítása.* Az istálló levegője, a mit jó szellőztetéssel lehet tisztítani, szintén tele szokott lenni ártalmas bakteriumokkal. A tejet tehát mindjárt ki kell vinni egy mellékhelyiségbe, a hol a szűrés, hűtés történjék. A fejés közben való trágyahordás is szigorúan kerülendő, mert a trágyától is nagyon sok ártalmas bakterium juthat a tejbe.

A gyümölcsfák nyesése az ültetésnél. A nemes gyümölcsfák kezdő tenyésztői még mindig nincsenek tisztában azzal, hogyan kell azokat a fácskákat, melyeket ősszel a faiskolából kivettek és elültettek, nyesni. Vagy csak a tavasszal nyessék azokat? Vagy az ültetés után való évben nyessék csak? Minden szakember egyetért abban, hogy nem jó az átültetéssel is már megzavart fácskát a tél előtt a nyesséssel rajta ejtendő sebekkel még gyöngíteni. Csak ha az átültetett fácska jól áttelelt, akkor bírja ki veszély nélkül a nyesést. A mi azt illeti, hogy a nyesés az első tavasszal vagy rá egy évre történjék-e, arra nézve ki lehet mondani azt, hogy már az első tavasszal lehet, de az ágakat valamivel rövidebbre kell nyesni, mintha a fácska átültetve nem lett volna. Ha az átültetés gondtal történt, akkor erős visszametszésnél is olyan erős lesz a hajtás, hogy megelégedhetünk vele.

A tojásokat hosszú ideig eltartani csak akkor lehet, ha azok az elrakáskor nem idősebbek három napnál. Az eltartás legjobban akkor sikerül, ha 32 kg. finom égetett meszet vízzel megoldunk és a mészoldat kihülése után $\frac{1}{4}$ font konyhasót és $\frac{1}{16}$ font borkövet adunk hozzá és folytonos kaválás között annyi vízzel higitjuk fel, míg az oldat hig, tejszerű lesz. Ezen mésztejjel az agyagkorsóba elrakott tojásokat leöntjük s az agyagkorsóba pinczébe elhelyezzük. Használat előtt a tojás lemosandó. Egy másik igen egyszerű eljárás abban áll, hogy egy közönséges faládából egy olyan szekrényt készítettünk, mely oldalt nyitható s mely ki és betolható olyan deszkalappal bír, melyeken a tojások felvételére lyukak vannak kifürészelve. A tojásokat egy kevés vajjal bekenjük, de csak annyira, hogy vaj rajtuk ne maradjon, mert a tojást elrontaná; a bekenett tojásokat a deszkalap lyukaira hegygyel lefelé rakjuk s az egyik szekrényt száraz hűvös helyen elhelyezzük. Ily eljárás mellett a tojás hónapokig is eltartható, mert a tojáshej likacsait a vaj teljesen elzárja.

Ujjonnan betelepített hegyi szőlők fejlődését igen jól elő lehet mozdítani műtrágyák alkalmazásával és pedig vagy chilislétrommal vagy szuperfoszfáttal. A chilislétromból magyar holdankint 60—70 kilogramot, a szuperfoszfáttól 125 kilogrammot kell adni. A szuperfoszfátot most is lehet szórni, ellenben a nitrogén trágyákat csak tavasszal nyitás után.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok” utolsó számában a „modern takarmányozás elmélete és gyakorlata”-ról szóló befejező cikk az igazi értakarmányokat sorolja föl, a milyenek a palma-, mák-, kókuszdiópogácsák s a mi nálunk elterjedtebb,

a repce- és lenmagpogácsa. Nagy tápláló értékénél és könnyű emészthetősége miatt különösen a lenmagpogácsa a szarvasmarháknak alkalmas értakarmány. Ez azonban drágább, mint a repcepogácsa, azért különösen fejőmarháknál ez utóbbit használják, de legföljebb 1—1.5 kilonnyi adagban, mert a benne lévő aetherikus olajak a tejnek és vajnak kellemetlen mellékzajt adnak, az állatnál pedig bélgyuladást idézhetnek elő. — Vásárlásnál arra kell ügyelni, hogy a pogácsa tiszta, homok-, szőr- és pormentes legyen és azután szárazon tartjuk, mert könnyen penészedik. Az ujabban használatba jött húsliszt, vagy 60% fehérje tartalmu. Iesoványodott ökrök följavítására nagyon alkalmas

Az elsorolt értakarmányokat magukban etetni nem jó, mert az állati termékek és az állat szervezetére sokszor rossz hatással vannak.

A takarmányokat — megelőző különféle kezeléssel — emészthetőbbé, ízletesebbé, tartósabbá kell tennünk. Répát, burgonyát gözölni, főzni szokták. Az emészthetőséget ezzel nem fokozzuk, hanem csak a mérges anyagokat távolítjuk el vele. Nedves takarmány használatára azért nem jó, mert az állatot elpuhítja s az emésztő nedvek higitása által, a tápláló anyagok nem lesznek tökéletesen kihasználva, mert nem eléggé megrágyva és nyálka nélkül jutnak a gyomorba.

A szálas takarmány szecskésan etetendő, ügyelve arra, hogy a szalmának kalászos része jöjjön takarmányba, az alsó részek alomnak. A takarmányok, különösen a zöld takarmányok eltarthatóságát nagyban előmozdítjuk a besavanyítással. Legcélyszerűbb e célra a takarmányanyagokat kerek kifalazott gödörbe helyezni és erősen besulykolni, hol azután a savanyu erjedés végbe megy.

Besavanyításra jó különösen a kukoricaszár, répalevél, lóhere és luczerfa. A takarmányozásnál receptet fölállítani nem lehet. A jószág, a haszoncél, a gazda körülményei itt az irányadók.

A „Magyar Gazdák Lapja” 3. számában Milhoffer Sándortól érdekes cikk jelent meg a jövő áralakulásairól. Elsőbben is a pénzzükével foglalkozik s azt két körülménynek tulajdonítja. A bur-angol háborúnak első sorban, a mely Angliának tömérdek pénzébe került és még fog kerülni. Szinte csodálatos az, hogy míg máskor a háborúk alatt a gabona ára rendkívül emelkedett, most a háború dacára száll, egyre száll a gabona ára. A pénz szükségesebb lett, mint a gabona, holott gabona nincs tulságos sok és a pénznek siker tartalma nincs, a pénz csak arra kell, hogy azon gabonát vehessünk.

Nem is a háboru emelte fel a pénz árát, s nyoma le a gabonáét, hanem az, hogy Németország rövid két lustrum alatt elérte kitűzött célját, Anglia iparát leverését. Ez ma már jóformán sikerült is, de tömérdek pénzt nyelt el és a mi fő, tömérdek pénzt vont el mitőlünk, a kiktől a német pénz eddig el volt helyezve. Mert a berlini és frankfurti tőkések jövedelmezőbbnek tartották a német iparvállalatokat és ott fektetik be a pénzüket. Ezért nem is fog megszűnni a pénzzüké az angol-bur háboru befejezésével, akár az angolok, akár a burok maradnak is a porondon. Hogy befolyásolhatják-e ezek a körülmények állandóan a gabona árviszonyait? Mi is azt hisszük, hogy nem. De ha a kereslet és kínálat közötti aránynak utóbb érvényesülni kell is, kérdés, hogy ebben a campagneban az érvényesülés olyan lesz-e, hogy az árak emelkedni fognak-e. Mert akár a múlt év meg-

maradt készlete, akár a jelen gazdasági év lebecsült és most nagyobbnak kitűnő termése hajtja lefelé az árakat, az irreleváns. A gabona-fölhozatalok erősek, ez a tény. S a kik hisznek abban, hogy az árak a tőzsdén a kínálat és kereslet aránya szerint alakulnak, azoknak elégnék kell lenni az a tudat, hogy a gabona-fölhozatalok erősek. Mi nem hiszünk ebben a természetes alakulásban és ezt épen a tengeri árának az alakulása mutatja. A mennyiben a pénzzüké okozza az alacsony buzaárakat, azt hisszük, az meg fog szünni akkor, a mikor az új német iparvállalatok jövedelmezni is fognak és elhelyezésre váró német tőkék megint fölösen lesznek Németországban. Amennyiben azonban a gabonaárak alakulása a tőzsdé foly be, természetes az csak akkor lesz, ha a különbözőzeti játékot, — amit maga egy brosurát író kereskedő is a totalizátor játékkal tart erkölcsösségekben egyenlőnek, — megrendszabályozzák.

A „Köztelek” a kénnek a szőlő lisztharmata (Oidium Tuckeri) ellen való alkalmazását ösmerteti. Mindenféle formájú tiszta kénnek használata hatásos a lisztharmat ellen. Így a kéntejnek, a kénvirágnak és a finomra őrölt kénpornak egyaránt, de legjobb a finomra őrölt kénpor, mert részecskéi legjobban tapadnak a lombozatra. A használandó kén mennyisége attól függ, hogy milyen erős a betegség támadása, mert e szerint 2-szer, 3-szor, esetleg 5-ször és 6-szor is kell porozni. Mennél nagyobb a szőlő lombozata, mennél melegebb és nedvesebb a szőlő fekvése, annál több kénpor lesz szükséges. Általában hazánkban a szőlő egész lombozatának beporozásához májusban 8—10 kg., júniusban 16—18 kg., augusztusban 20—25 kg. lesz szükséges egy kat. holdra. A porozás lehet praeventiv szer is, a mit először akkor eszközöljünk, mikor a hajtások 12—15 cm. hosszúak, másodsor közvetlen a virágzás előtt, harmadszor a szőlő teljes elvirágzása után. A kénporhintést derült, szélcsendes és nem nagy melegben, de a harmat fölcsállása után kell végezni.

A „Közgazdaság” utolsó számában Fellner Frigyes dr. eseteleése után csak megdöbentővé válik az a kép, a mit már a múlt számunkban is ijesztőnek mondottunk. Ha az 1700 millió forint jelzálogterhet szembeállítjuk az 5 és fél milliárd földértékkel, 31.71% megterhelés tűnik ki. De a kötött birtokok; az egyházi javak, hitbizományok, stb., szóval a föld 34.27%-je adósságmentes, tehát az 1700 millió forint terhet kisebb területre szorul, a valósággal eladósodott földbirtokok adósságterhének átlaga jóval magasabb, kalkuláció után 46%-nek felel meg. A földbirtokokon nyugvó közterhek 80 millió forintba rugnak, a mi 5%-el tőkésítve 1578 millió forint tőkét jelent. Úgy, hogy ezzel a magyar földön nyugvó átlagos összteher a földértéknek 61.39%-éig terjed, vagyis a magyar mezőgazdasági birtok értékének háromötöd részéig van megterhelve, részint adósságokkal, részint közterhekkel.

—r.—ó.

Külföldi lapokból.

A rétek öntözéséről és trágyázásáról. A hol az öntözéshez szükséges víz megvan, s a hol a gazda hajlandó is rétyét öntözni, ügyeljen arra, hogy az ügyesen történjék. Mert ha igaz is, hogy az öntöző víz nemcsak termékenyíti, de trágyazza is a rétet, másrészt tapasztalat az is, hogy az ügyetlenül végzett öntözés által a rétek eliszaposodhatnak s akkor a kárba vesztett költségeken kívül a növényzet romlásával is kárt szenved a gazda.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi áron Haldek

magnagykereskedése

Budapest,

Károly-körút 9. sz.

(257.)

Az öntözés ősszel, októberben, novemberben történik, a mikor is a víznek sokkal nagyobb trágyázóképessége van. A tavaszi öntözésnek is sok helyen lehet jogosultsága, de ez rendszeren az első évi termés rovására megy. Azonkívül az öntöző víznek a levegőnél melegebbnek kell lenni s ősszel az ilyen. Minél előbb kezdünk az öntözéshez ősszel, annál jobb, mert hamarabb végződik be, úgy, hogy a rét a hideg idő beálltával ismét száraz lesz, a mi fontos, mert a fagy beálltával képződhet jegréteg árt a vegetációnak. Szigoruan be kell tartani azt a szabályt, hogy fagyok beálltával az öntözést hagyjuk abba. Tavaszi öntözésnél éjjel, nem napfényben és melegben kell a műveletet végezni. Tévedés azt hinni, hogy az öntözéssel, még ha bármilyen jó is a víz, a trágyázás fölöslegessé válik. Az öntöző víznek nitrogén-, káli és foszforsavtartalma nem olyan nagy, hogy a műtrágyázást pótolná. Különösen kevés a foszforsavtartalom, a miért is a Thomas-salak, vagy szuperfoszfát alkalmazása soványabb földön hasznos lesz. De csak akkor, ha az öntözött rétről a vizet előbb tökéletesen levezetjük, hogy iszapos ne legyen. A kálifoszfát trágyázással pedig el lehet érni azt, hogy a réten a savanyu füveket a pillangósok kiszorítják. Nagyon nedves réteknél első javítás a vízlevezetés kell, hogy legyen, mert enélkül a trágyázás nemcsak haszontalan költség, de sokszor káros is. (Der deutsche Landwirt.)

Borjuhizálás Franciaországban. Majdnem minden apró helységben van hetenként legalább egyszer vásár, a hol tehemes gazda, a tenyésztő szopós borjúkat vehet. Ezeknek a vásárlásánál nagy körültekintés szükséges. Mert a vett jószág hizási képességétől függ a jövedelem. A borjú szája és orra rózsaszínű legyen, a háta széles, szügye mély, a fark csomója dús, a bőre finom. Az ilyen szopós borjúk súlya 35—40 kg. és áruk 30—40 frank közt változik. Hizálásuk tiz-tizenkét hétig tart és az egész hizalás lefolytatásán tejjel történik.

Az ujonnan vett borjú néhány napig szopik, azután megtanítják edényből inni. Nem kap meghatározott porciót, hanem ihatik addig, a míg akar. Ez a legjobb módszer, melylyel a czétt hamar el lehet érni. De az etetés mindig pontosan reggel hatkor, délben és este hatkor történjen.

Kezdetben a borjú nem fogyaszt csak mintegy másfél litert. Ez azután a következő képen emelkedik:

Az 1. hét végén naponként	9 liter
a 2. " " " "	12 " "
a 3. " " " "	12 " "
a 4. " " " "	15 " "
az 5. " " " "	15 " "
a 6. " " " "	18 " "
a 7. " " " "	18 " "
a 8. " " " "	20 " "
a 9. " " " "	20 " "
a 10. " " " "	20 " "

Az istálló legsötétebb sarkában jól almozott helyet készítünk nekik, a hol a borjú folytonosan aludják.

Ezzel a hizási móddal kitűnő eredményt lehet elérni, mert olyan húst produkálhatunk, melynek ára mindig magos.

Ime két számítás:

1890. november 26-án ellett borjút ellése után nyolcz nap múlva vettem 35 frankért, a mihez hozzájön 2 frank vásárlási költség. Eladták 1891. január 15-én, miután 909 liter tejet elfogyasztott 200 frankért. Haszon volt 200—37=163 frank. Ennyivel fizette meg a 909 liter tejet, úgy, hogy annak literje 0 18 frankkal értékesült. Átlag napi fogyasztás 11 36 liter volt. Eladáskor az élő súly 140 kg.

A második borjú 1891. márczius 31-én ellett, vételár költséggel együtt 35 frank 90 c. Eladatott 1891. június 11-én 180 frankért s ez idő alatt elfogyasztott 887 liter tejet. Haszon volt 180—35.9=144.10 frank. Ennyivel fizette meg a 887 liter tejet, úgy, hogy egy liter tej 0 16 frankkal értékesült. Napi átlag-

gos tejfogyasztás 12 5 liter, eladáskor az élő súly 146 kg. volt. (Journal d' agriculture pratique.)

É.

Könyvismertetés.

A Statisztikai Havi Közlemények novemberi száma van előttünk s a benne fölhalmozott számadatokról közgazdaságunk legéletbe-vágóbb kérdéseire lehet következtetéseket vonni.

Látjuk, hogy a gabona ára a tőzsdén hogyan morzsolódik le mind jobban és jobban. A november 1-én 16 48 koronával jegyzett búza 30-án 16 16 korona volt, a 16 65-el jegyzett ára 16 35 kor. lett, Igy változnak eddig megdönthetetlennek vélt téoriák semmivé. Az angol-búr háborúnak téoria szerint emelni kellett volna a búza árát s azt látjuk, hogy éppen a háboru okozza azt, hogy értéke hanyatlak.

Ha a fontosabb termények árait nézzük, a jelentékenyebb piacokon, látjuk, hogy a kolozsvári piacon a búza az összes piacok közül a legolcsóbb, novemberben átlag 13 50 kor. volt métermázsója, szinte legolcsóbb 10 30 kor. volt a rozs átlagára. Szárnyasok és húsnomúiek olcsók voltak, annál csodálatosabb azonban, hogy a vad és a halak drágák. Szalonna, vaj, tojás szintén jó áron keltek el, úgy, hogy bizony Kolozsvár nem a legolcsóbb városok közt foglal helyet.

A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalmának az a része, mely a mezőgazdasági termények forgalmáról szól, örvendetes képet mutat, de az éremnek a másik oldala még mindig sötét, az iparzikkek behozatala még mindig emelkedik. Gabonából, hüvelyesekből, lisztből 1899. tizenegy hónapjában 4 millió métermázsával többet exportáltunk, mint 1898. megfelelő időszakában; vágó- és igazmarhából 260 ezer darabbal többet. Más állatkivitelünk is 750,000 darabbal emelkedett. Állati termékekből 175,000 métermázsával volt nagyobb az export.

Örvendetes az, hogy behozatalunk legalább mennyiségileg csökkent. 38,669.046 m. mázsáról 35,327.141 mmázsára. Ausztria még mindig dominál behozatalunkban. A behozatal háromötöd része Ausztriára esik. Konstátalhatjuk azonban kivitelünk emelkedését is. Egy millió darabbal és 7 millió métermázsával volt nagyobb, mint a mult évben.

Disznósir-kivitelünk 20 ezer métermázsáról 60 ezerre nőtt, mig ugyanabból behozatalunk 41 ezerről 11 ezerre apadt. Sörkivitelünk nagyon csökkent, a behozatal kevésbé. Ugyanugy borforgalmunk is.

Nagy föllendülésről tanuskodik faiparunk egyes czikkeinek emelkedő kivitele. Puhá épület- és műfákból például az 1898-iki 798 ezer mmázsával szemben 307 ezer mmázsa áll a behozatalnál, 415 ezer métermázsával szemben 775 ezer mmázsa áll a kivitelnél.

Most jön az érem másik oldala s ez a látvány lesújtó. Azok, a kik azt mondják, hogy a magyar ipar föllendítése a tezttil-ipar föllendítésével egyértelmű, igazuk van, mert ebből van óriási és folyton emelkedő behozatalunk.

Nyers pamutzövet, barchend, butor- és nadrágszövetek, tarkaáru-szövetek. kék pamutvásznak, zsákok behozatala folyton nő s nyersanyag és állatkivitelünk értékét szinte paralizálja. Férfi és női gypjuszövetek, fehérnemű és férfiruhákban való behozatalunk nagysága utmutatás arra, hogy hol kezdjünk hozzá ahhoz a nagy akcióhoz, a magyar ipar fölsegitéséhez.

Hogy azonban ennek az akciónak nem szabad mezőgazdasági termelésünk érdekeibe ütközni, azt épen nagy nyerstermény kivitelünk folytonos és nagymérvű emelkedésével lehet indokolni. Mezőgazdasági termelésünk virágzó jelenét nem szabad fölládozni a még csirájában lévő ipar bizonytalan jövőjéért. Nem lehet elégszer ismételni, hogy a kettő csak párhuzamosan haladhat a kitűzött cél felé, a mi a virágzó mezőgazdaság és az önálló magyar ipar.

É. E.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmánya 1900. évi január hó 30-án (kedden) d. u. 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghivja

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult XII/28-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár deczember havi forgalmáról.
3. Ministeri leiratok:
 - a) a sertésvész csökkenése tárgyában;
 - b) a koronaérték és tőzsdei súlyegységről;
 - c) az új vámtarifa érdekében;
 - d) a katonai takarmánykorpáról.
4. Jelentés a párisi kiállítás ügyében.
5. Új tagok bejelentése.
6. Új napjáig beérkező tárgyak.
7. Indítványok.

Közgyűlési meghívó. Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését Kolozsvárt, 1900 évi április hó 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja saját helyiségében (belközép-utca 11. sz., emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1899-ik évi működéséről.
 3. Pénztári jelentés az egylet 1899-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban
 4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
 5. Az 1900-ik évi költségvetés megállapítása.
 6. Elnök (1), alelnökök (2), igazgató-választmányi tagok (24), zárszámadás vizsgáló-bizottság (5) és fegyelmi-bizottság (5 rendes 2 póttag) választása.
 8. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
 9. Netáni javaslatok, indítványok.
- Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1899. évi deczember hó 28-án tartott üléséből.

Szabó József, egyleti elnök.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állatkiállítási és állattenyésztési szakosztályának végrehajtó-bizottsága 1900. évi február hó 11-én (vasárnap) d. e. 10 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghivja

Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult, január 22-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Közgyűlési tárgyak előkészítése.
3. Esetleges indítványok.

Közgyűlési meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állatkiállítási szakosztálya 1900. február hó 11-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghivja a

Szakosztály elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a lefolyt évi működésről.
2. Zárszámadás betérjesztése.
3. Az idei kiállítás és költségvetés.
4. Alapszabályszerű harmadévi választások és pedig: elnök, alelnökök és végrehajtó-bizottság választása.
5. Esetleges indítványok.

XIII. Erdélyrészi tenyészállatkiállítás. Az „E. G. E.“ állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya f. hó 22-én tartott végrehajtó-bizottsági ülésében kimondotta, hogy — a mennyiben a díjazásokra stb. szükséges miniszteri segély megnyerhető lesz — az idei XIII. tenyészállatkiállítást szeptember hó elején meg fogja tartani. A kiállítás pontos idejéről valamint egyéb tudnivalóiról idejében fogjuk olvasóinkat tájékoztatni.

Özveggy gróf Eszterházy Jánosné hidvégi, árapataki és előpataki birtoka, mely belsőségben, szántóban, kaszálóban és legelőben 550 hold, az ahhoz tartozó Hidvégin Ólt folyóján lévő vámos hiddal, előpataki fürdő telepen lévő, mult évben épült, fürdővendégek igényeinek megfelelően bebutorozott és rendezett 12 szobából s két konyhából álló vendég ház, továbbá Hidvégin és Előpatakon levő zsellér házak, 1576 hold erdőnek 14 éves vágottakon felüli részében a legeltetés és évenként 28 hold erdő fájának eladása folyó 1900-ik év április hó 1-étől kezdve 6, esetleg 12 évre a jelenlegi élő és holt leltárral

bérbe kiadó.

Bérösszeg mennyisége s feltételek megtudhatók Kolozsvárt Tóth Zsigmondnál Belkirály-utca 2. szám.

(260)

Bérletfelhagyás miatt eladó

(251.)

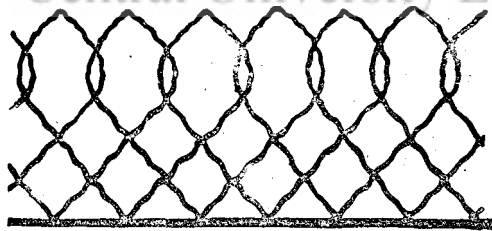
50 darab vészen átment 2 $\frac{1}{2}$ éves tiszta kondorszőrű mangalicza tenyész-kocza és 7 darab tenyész-kan. Koczák márczius 1-én kezdenek malacozni. Megtekinthetők Ajtay Géza bérgazdaságán Mező-Szengyel, Torda-Aranyos megye.

Ugyanott eladó 200 darab keresztezett finom gyapjas egészséges és jótejelő anya juh és 15 darab kiváló szép tenyészkos.

LÉBER GYULA

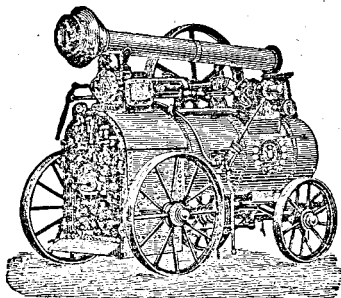
első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonnattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő es löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczel tiüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121.)

FEHÉR MIKLÓS

gépgyára
Budepest, IX., Üllői-út 23. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcseplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá jól kijavított lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására. Csereüzletek lokomobil és cséplőgépekre köttetnek. Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főter 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javítások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127.)

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli biztos óvszer
a fertőző borjúvérhas ellen

(BORJUVÉSZ.)

Mindig biztos hatású egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szervezetet
BUDAPEST, Ferencz-körút 30.

(241.) Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott károsatok megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szervezetet kényszervágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 $\frac{1}{2}$ % díj mellett).

Az intézet élén állának:

báró Sztójánovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Béldy László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetéleni Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.

Fővilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK

IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN

ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

Takarmány- búzakorpa és dereze

kitünő minőségű, 10 métermázsán felül bármily mennyiségben

igen jutányos árban

(234.) eladó.

Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor o lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

BRÁZAY KÁLMÁN
SÓSBORSZESZ
KÉSZÍTMÉNYE

NAGY ÜVEG ÁRA-2 KOR.

KIS ÜVEG ÁRA-1 KOR.

Használati utasítás
minden üveghez
mellékelve van.

Világhírű, rendkívül jó hatású háziszor bedörzsölés által, megfűléses esetekben: csusz, köszvény és fűszaggatásnál, hurutos szembajoknál, toroklobnál, differtitisznél, fogfájásnál, migrain, hajhullás és lábizzadás ellen. Gyűrű gyögmódra (massage) orvosi tekintélyek által ajánlott kiváló szer. Használati utasítás, melyben minden egyes baj ellen miként alkalmazása e szernek részletesen le van írva, minden üveghez mellékelve van.

Gyártási hely: Budapest.

Kapható minden fűszerkereskedésben s gyógyszerárban.

Számos elismerő-levél a világ minden részéből.

(249.)

A 13652. szám alatt szabadalmazott SOMOGYI GÉZA-féle
állatok emésztését elősegítő por
mindenféle sertésbetegségek ellen
sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kiyonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti.

Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló-képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybelekbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint **belsőleg hat**, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Használati utasítás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1¹/₂ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2¹/₂ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. — A por kevés hig ételbe keverendő.

Kapható mindenütt.

1/4 kg. doboz 90 fillér (45 kr.), 1/2 kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

(245.)

SOMOGYI GÉZA, Arad.

Főraktár Kolozsváron:

BURGER FRIGYES droguista urnál.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a **biztosítás** terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesítéit ügynökségek. (185.)

Eladó

Méz-Cognac.

Tiszta, egészséges; főképp öregeknek és gyengélkedőknek, igen jó hatása.

Ára literenként 3 korona. Nagyobb vételnél kedvezmény. Megrendelések: VOITH GERGELY iparos iskolai igazgató, méhészköri alelnökhöz Szamos-Ujvárra intézendők.

(247.)

Eladó

őszi fajta kómlórol metszett 30,000 dugvány; ezereként csomagolással és homorodi pályaudvarhoz kiszállítva **12 frttal**, p. Homorod-Héviz.

(255.)

Gróf Haller János.

Alólirott tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy

CSILLAG MANÓ

elismert jó hírnevű

férfi divat, fehérnemű és kalap nagyválasztéku üzletét közjegyző okirat alapján leltár szerint igen jutányos árban megvettem. És ezáltal férfi ingeket, gallér és kézelőket, zsebkezdőket, elegans nyakkendőket, férfi és gyermek kalapokat és sapkákat, utazó plaidok, kocsitakarók, rövid és hosszuszárú vadászharisnyák, sokféle igen finom fekete és színes fildeco strinflik, nadrág tartók, harisnya-kötő, ruha- és fogkefék, illatszerek, bördők, pénzszények, dohány és szivar-tárczák, esernyők, sétatálczák, téli és béli kesztyűk, utazó utcaiz, valamint vízhatlan köpenyegek és felöltők, vadász és szobai rövid kabátok, többféle ujjas mellény és ujj nélküli bőr piqué-mellények, **egyszóval nagyon sok és szép férfi divat-árukkal tul halmozva vagyok és mivel**

április elsőig kiárusítani kell

kérem a nagyérdemű közönséget e vállalatomban is támogatni, az áruk nagymennyiségéről, jóságáról és olcsóságáról személyesen meggyőződni és becses vásárlásaikkal engem szerencsétlenni kegyeskedjenek.

Alázatos tisztelettel:

Schéfer András.

(259.)

Marcinkiewicz Ignác férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)